

POSTANOWIENIE

12 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marta Romańska

na posiedzeniu niejawnym 12 września 2023 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa Skarbu Państwa-Naczelnika Urzędu Skarbowego
w C. i Starosty C.
przeciwko M.L., B.L., J.L. i R.L.
o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną,
na skutek skargi kasacyjnej J.L.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z 16 lutego 2022 r., I ACa 827/19,

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2) zasądza od J.L. na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) zł z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od doręczenia pozwanemu odpisu niniejszego postanowienia, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego;

3) przyznaje adwokat K.H. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Katowicach kwotę 3.600 (trzy tysiące sześćset) zł, powiększoną o podatek od towarów i usług we właściwej stawce, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną pozwanemu J.L. w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do przytoczonych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Pozwany J. Ł. wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na konieczność rozstrzygnięcia zagadnień prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), które przedstawił w formie pytań: (a) „Czy dłużnik w ramach postępowania o wyjawienie majątku w związku ze złożeniem wykazu majątku (pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia), który wskazuje składniki swojego majątku, jest zobowiązany dodatkowo do przedłożenia dokumentów na poparcie swoich zeznań? Czy wobec złożenia wykazu ze wskazaniem majątku przez dłużnika, wierzyciel nie jest zobowiązany do wykorzystania jego treści i podjęcia postępowania egzekucyjnego celem sięgnięcia do majątku wskazanego przez dłużnika, czy też na wierzyciela nie ciąży obowiązek próby przeprowadzenia egzekucji na w/w przedmiotach ujawnionych przez dłużnika w wykazie majątku?” (b) „Czy odebranie wykazu majątku i przyrzeczenia od dłużnika w sądzie w ramach postępowania o wyjawienie majątku, pod rygorem odpowiedzialności karnej, ma jakiegokolwiek znaczenie i czy zasadne jest jego prowadzenie, w sytuacji gdy dłużnik nie złoży jednocześnie dokumentacji popierającej jego twierdzenia?” (c) „Czy złożenie wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego do spraw szacowania nieruchomości, celem ustalenia, czy ustanowienie hipotek spowodowało pokrzywdzenie wierzycieli, na etapie postępowania apelacyjnego przez pozwanego, wyłącza możliwość dopuszczenia tego dowodu jako spóźnionego w każdej sytuacji? W szczególności, gdy powód w postępowaniu i instancyjnym reprezentowany był w sposób budzący wątpliwości

co do rzetelności (dopuszczenie do upływu terminu do złożenia apelacji), sam zaś nie posiada wiedzy, która pozwoliłaby mu zgłaszanie odpowiednich wniosków dowodowych? Czy w takiej sytuacji Sąd I instancji dążąc do wyjaśnienia sprawy, gdzie informacje specjalne są niezbędne dla rozstrzygnięcia, nie powinien dopuścić dowodu z urzędu? Jednocześnie dopuszczając dowód Sąd II instancji umożliwiłby pozwanemu realizację jego obowiązku przytaczania dowodów na okoliczność podnoszonych przez niego faktów.”

Zgodnie z ustaloną linią orzecznictwa, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jako na przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga wskazania na problem o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygnięty w dotychczasowym orzecznictwie i wymagający pogłębionej wykładni. Skarżący powinien to zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których ono powstało. Zagadnienie powinno być ponadto „istotne” z uwagi na wagę problemu interpretacyjnego, którego dotyczy dla systemu prawa. Skoro jednak skarga kasacyjna jest wnoszona w konkretnej sprawie, to zarówno charakter rozpoznawanego roszczenia, jak i ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym Sąd Najwyższy byłby związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), musi pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem i pozwalać na jego rozstrzygnięcie.

Pytania sformułowane przez pozwanego w skardze kasacyjnej nie mają cech zagadnień prawnych w znaczeniu przytoczonym wyżej. Pytania te ujęte są kazuistycznie, a odpowiedź na nie jest albo oczywista, albo musi być osadzona w realiach konkretnej sprawy; dla rozstrzygnięcia w sprawie zakończonej zaskarżonym wyrokiem odpowiedź na niektóre z tych pytań nie ma znaczenia.

O tym, jakie wymagania postawił ustawodawca wykazowi majątku złożonemu w postępowaniu o wyjawienie majątku stanowi art. 913 § 1 k.p.c. Z ustaleń dokonanych w sprawie wynika, że wykaz złożony przez dłużnika, z którym skarżący dokonał czynności ocenionych jako fraudacyjne obejmował dwie działki o łącznej powierzchni 26a, trzy samochody, kocioł do palenia i ogrzewania. W chwili złożenia wykazu dłużnik nie prowadził działalności gospodarczej, mieszkał u bratowej

i deklarował dochody 400 zł miesięcznie. Wartość wymienionych w wykazie składników majątku sam ocenił na 350.000 zł, podczas gdy chronione skargą wierzytelności wynosiły prawie 500.000 zł, a poza nimi dłużnik obciążony był obowiązkiem spłaty pożyczki w wysokości 700.000 zł. Twierdzenia dłużnika, że nie spienięża wymienionych pozycji majątku w celu spłaty wierzycieli Sąd Apelacyjny ocenił jako nielogiczne, w szczególności z tego powodu, że bierna postawa dłużnika powoduje powiększanie się długu o odsetki. Wypada dodać, że ruchomości takie jak samochody i kocioł do ogrzewania w miarę upływu czasu i w miarę jak są eksploatowane tracą na wartości. Sąd Apelacyjny wyjaśnił zatem, jak oszacował wartość mienia dłużnika, a bazował przy tym na jego zeznaniach.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. oraz – co do kosztów postępowania – art. 98 § 1, 1¹ i 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., § 2 pkt 6 w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. poz. 1800), orzeczono jak w postanowieniu.

O wynagrodzeniu pełnomocnika reprezentującego pozwanego z urzędu orzeczono stosownie do § 2, § 4 ust. 1 i 3, § 8 pkt 7 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2019 r. poz. 18).

[SOP]

[ms]

